



# Nicolai

17. årgang nr. 1 februar 2009

## DET SOCIALE NETVÆRK

### DEN SOCIALE FOLKEOPLYSNING

*Af Peter Schultz*

Side 3

### HISTORIEN OM MENNESKELIGHED

*Af Peter Schultz*

Side 4

### KLIMA – KLIMA OG ATTER KLIMA

*Af Grøn guide Birte Buhl*

Side 6



# FO-Aarhus.dk

Fordi netværk handler om mennesker



#### Udgives af

Frit Oplysningsforbunds  
medlemsforening  
Guldsmedgade 25,  
8000 Århus C.  
Tlf.: 87 46 45 00  
E-mail:  
nicolai@fo-aarhus.dk

**Ansvarshavende redaktør**  
Torben Dreier

#### Redaktion

Henrik Gram  
Inge Madsen  
Peter Schultz  
Torben Dreier

#### Oplag

4600

#### Layout & tryk

Opsætning & layout:  
Sputnik Reklame  
tlf: 8676 1653.  
Tryk: Zeuner Grafisk  
Trykt på miljøpapir

#### Forsidefoto

Ingram

#### Nicolai

udkommer 4 gange om  
året. Bladet postbesørges til  
FO's kursusdeltagere samt  
lægges frem på biblioteker  
og offentlige kontorer.

#### AftenskoleKlubben

AftenskoleKlubbens formål  
er at udbrede folkeoplys-  
ning indenfor almene, øko-  
nomiske, politiske, sociale  
og kulturelle emner; samt  
at arbejde for de idealer  
som De Forenede Nationer  
står for, samt at sikre med-  
lemmernes indflydelse på  
FO's virke. Ved tilmelding til  
et af FO's kurser bliver man  
automatisk medlem af FO's  
medlemsforening for 10 kr.,  
som overføres fra  
tilmeldingsgebyret.

## DEN SOCIALE FAGLIGHED

**Den sociale faglighed kunne godt være overskriften for den rolle aftenskolen har. Social faglighed, fordi det sociale og det faglige mere og mere bliver to ligestillede og uadskilkelige størrelser. Men måske har aftenskolen et meget videre perspektiv.**

Jul og nytår er vel overstået og en ny aftenskolesæson er startet. Ikke noget der i sig selv bliver særligt bemærket, men burde det egentligt ikke det? I disse år, hvor der er fokus på "Det gode liv", på forebyggelse

af livsstilssygdomme og hvor depression ikke længere er et tabu-belagt emne, kunne der måske være grund til at kigge nærmere på aftenskolens rolle.

Aftenskolen er efterhånden oppe i årene, men har alligevel formået at forny sig gennem årene. I dette nummer af Nicolai prøver vi at undersøge, hvad det er der får folk til stadig at søge aftenskolen, hvad er det den giver dem, hvad er essensen. Udtalelserne fra kursisterne er, også hvis de ses i et større samfundsmæssigt perspektiv, jo netop opskriften på det gode liv og forebyggelse af isolation, depression og andre dårligheder. Og så gør det jo ikke noget at der også bliver stillet krav til aftenskolen. Krav

om indhold, så aftenskolen ikke bare er en kaffeklub, men en interaktiv oplevelse, som giver udfordring og nye kundskaber, som er integreret med det sociale på en måde som vil gøre enhver personalechef misundelig.

Alt dette for relativt få midler set i den store sammenhæng. Alligevel er der pensionister, ledige og handicappede, som ikke synes de har råd til at betale de stadigt dyrere kurser. Og det er da ærgerligt. Kunne man ikke i lighed med "Motion på recept" forstille sig "Læring og livsglæde på recept" eller "Netværksdannelse på recept", som middel mod adskillige af det moderne livs svøber? Det er da forebyggelse!

## KONKURRENCEN

Svarkuponen sendes/afleveres til FO-Århus, Guldsmedgade 25, 8000 Århus C. Du kan også sende dit svar via email til nicolai@fo-aarhus.dk. Send din besvarelse senest 15. marts.

Det trækkes lod om 2 flasker rødvin, blandt de rigtige besvarelser..

**1. Hvor mange er blevet spurgt om aftenskolen og det sociale og faglige?**

Navn:

**2. Hvor meget CO2 udslip koster det at lave 1 kilo chokolade?**

Adresse:

**3. Hvornår holder FO-Århus' aftenskoleklub generalforsamling?**

Svarene på konkurrencen i Nicolai nr. 4, 2008

1. 20-30 %

2. Sidst i november 2004

3. Oktober 2006

**Vinder af sidste nummers konkurrence:**

Helga Vium, Skovvangsvej 159, 8200 Århus N



# DEN SOCIALE FOLKEOPLYSNING

Af Peter Schultz

**Der hersker ingen tvivl om, at folkeoplysningen siden sin begyndelse har haft en væsentlig betydning rent socialt, det ligger simpelthen i folkeoplysningens natur. For Grundtvig var essensen samtale og dialog, der muliggør handling, og i det lægges jo op til ikke bare det sociale samvær, men også i stor udstrækning, det enkelte menneske, der mødes, hvor det er, og gives mulighed for personlig udvikling, lærdom og så selvfølgelig det sociale fællesskab.**

Disse elementer er det, der udgør folkeoplysningens tre-enhed; socialt fællesskab, læring og personlig udvikling.

Som Lone fra aftenskolen siger: „Grunden, til at jeg har meldt mig til dette kursus, er som udgangspunkt det sociale, men jeg må også sige, at jeg ville ikke være her, hvis det ikke var fordi, jeg også blev klogere ... Det er ikke tidsfordriv det her, det handler om at holde sig i gang, og så er det jo sjovt, som man også udvikler sig som menneske. Og det er det, der sker i aftenskolen.“

## En verden i forandring

Bevægelse og forandring er konstant i verden, samfund og menneskeliv, og vi lever i en tid, hvor der tales om strømninger og tendenser i retning af mere egoistiske og individualiserede mennesker. Spørgsmålet er så, hvad det betyder, og hvordan det påvirker det sociale fællesskab på daghøjskolen, aftenskolen og andre folkeoplysningsinstitutioner.

Der er klart sket en forandring hos kursusedtagerne og deres forventninger til aftenskolen. Som det fremgår af nedenstående citat, er der tale om en større målrettedhed hos en del af kursisterne. Der er det, man måske kunne kalde en større bevidsthed omkring formålet med at tilmelde sig et kursus, altså et fokus på aftenskolens faglighed. Det betyder dog ikke et fravær af det sociale.

*“Jeg er her for at lære, simpelthen. Det var grunden til, at jeg meldte mig til kurset, at det sociale så også har fået en betydning, er en anden ting. Jeg tillagde det ikke nogen betydning fra start, men ville på ingen måde undvære det nu. Det er faktisk lige så betydningsfuldt for mig som det rent faglige. Det havde jeg ikke forventet.”*

Dette er ikke et enkeltstående udsagn, men den generelle holdning. Det er ikke sikkert, at meingen med at melde sig på et kursus er af social karakter, men det sociale samvær fanger.

## Social ikke-forandring

Når man taler med kursister, er det tydeligt, at der sker forandringer i det sociale rum, eller rettere de sociale rum. Almindeligvis betragter vi nok aftenskolen som noget, der er forbeholdt klasseværelset eller gymnastiksalen. Men det er ikke sådan, det forholder sig. For det, der bl.a. sker i tiden, er, at aftenskolens sociale rum tilføjes nye sociale rum.

Man kan tale om, at det sociale i aftenskolen sender tråde ud i verden uden for aftenskolen. Der åbnes Facebook-grupper (forum på internettet, hvor man kan skrive med hinanden o.m.a.) og hjemmesider, hvor f.eks. madhold lægger deres opskrifter ud og udveksler erfaringer m.m., og på den måde strækkes aftenskolerummet.

Ja, det kan godt være, at der sker en masse forandringer i tiden, at mennesker bliver mere egoistiske, individualiserede, og hvad der ellers tales om. Men når det kommer til folkeoplysningen og aftenskolen, viser det sig, at den er, som den altid har været, socialt set. Stedet, hvor mennesker mødes, og hvor det ikke handler om forskellighed og adskilthed, men om fællesskab og forening omkring en fælles interesse.

*Ja, jeg må indrømme, at jeg var lidt generet og usikker, da jeg skulle møde første gang, men ved du hvad. Jeg tror aldrig jeg har oplevet at føle mig tryk og hjemme så hurtigt. Det er, som om alle har et overskud til at være der for hinanden.*



# Historien om

**Der kan skrives mange bevingede ord om den oplevelse, det er at deltage på kurser under folkeoplysningen. Om det er daghøjskole eller aftenskole, er ikke det afgørende, og selvfølgelig kan det forholde sig anderledes end det, vi i det efterfølgende skal være vidne til. Vi er mennesker, og vi er meget forskellige.**

Dette er historien om mennesker, om det ægte møde mellem mennesker.

## Et rum af liv

Vi er på seniordaghøjskolen, men kunne sikkert have været mange andre steder.

Det store lokale emmer af liv.

Hundreder af stemmer blandes med hinanden, sådan lyder det. Det grines, der diskuteres, der udveksles oplevelser, og så snakkes der.

Man kan godt have en fornemmelse af, at der er tale om mennesker, som ikke har set hinanden i lang tid, og som derfor har så meget at fortælle hinanden. Fornemmelsen er ikke helt forkert. Den nye sæson er lige startet op, så de har kun set hinanden et par gange, og som vi alle ved, kan man ikke nå at udveksle alt det, der skal udveksles på så kort tid. Det er sagt i spøg, for dette rum tæt pakket af liv, og det er dagligdagen på stedet. Det er mennesker, der på kryds og tværs af forskelligheder; aldersmæssigt, arbejdsmæssigt osv. osv. mødes

## Vi er forskellige, men ens

Det kan godt være, at verden udenfor, samfundet, taler så meget om, hvordan vi lever i en verden, der bliver mere og mere kold, egoistisk, individualiseret og adskilt. Det kan godt være, vi lever i en verden af ufred,

uenighed, men når vi bevæger os ind gennem døren til dette rum, folkeoplysningens rum, sker der noget med menneskene. Det ses igen og igen. Mennesker forvandles, mennesker forandres. Mennesker bliver mennesker, for det er det eneste, der tæller, når vi befinder os på dette fristed.

Det er mennesker, der møder mennesker, ser mennesker og er oprigtigt interesserede i mennesker. Her handler det ikke om, hvor forskellige vi er, eller hvor ens vi er, men om, at vi er.

## Den 'gamle' elev

Vibeke, en lidt ældre kvinde i 80'erne, har deltaget på kurser i rigtig mange sæsoner. Hun kender rytmen, kender alle omkring sig, selvfølgelig lige med undtagelse af de nye, som hun endnu ikke har fået snakket så meget med. Men det skal hun nok få gjort, for som hun siger: *Nu er det efterhånden mange år siden, vi startede. I begyndelsen, var vi i Grundtvigssalen i Guldsmedgade, og da vi var her, snakkede vi om, og blev enige om, at når der kom nye, skulle der tages godt imod dem. Vi havde alle oplevet det, at komme ind et sted og føle os fremmed og ganske uvelkommen. Så vi var og er enige om, at sådan er der ingen der skal have det, når de kommer her. I dag snakker vi ikke om det læn-*

*gere, nu er det bare noget, vi gør. Tager hånd om de nye, byder dem velkommen, får dem til at føle sig velkommen.*

Og det skal opfattes bogstaveligt. Når man som tilskuer står og ser, hvordan der tages imod de nye, er det svært ikke at blive en smule rørt. Det er en åbenhed og varme, som er helt fantastisk. Ingen af de nye får lov til at stå i en krog og føle sig alene. Nej, de tages med i det, der sker, og introduceres for mennesker, for lokalet, og hvad de ellers har brug for for at kunne falde på plads og føle sig hjemme.

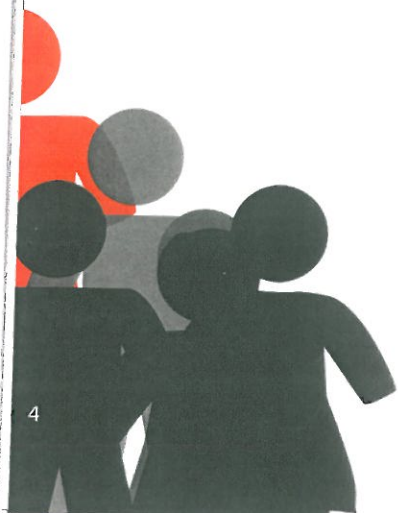
## Det handler ikke om enighed

Vibeke fortsætter.

*Ja, det kan måske godt være lidt overvældende at komme her. For vi snakker og snakker. Vi snakker om alt, og det er ikke fordi, vi altid er enige, men det skal vi jo heller ikke være. Det er også noget af det, der er dejligt. Vi får snakket om en masse og får en masse til hjerne og hjerte på samme tid. Det er simpelthen fedt.*

## Vibeke griner

*Vi snakker om, hvad der sker i verden, vi taler om de mange oplevelser, vi har haft sammen, vi fortæller om, hvordan det går, hvordan vi har det, og der lyttes. For mig betyder det rigtig meget. Det er mit eneste sociale netværk. Nu er jeg jo ved at være lidt gam-*



# mennesskelighed

mel, og når man når en alder som mig, overlever man mange af sine venner og bekendte. Det er hårdt. Men når jeg har det her, kommer jeg ud og møder en masse dejlige mennesker.

Det er tydeligt, hvordan kursisterne er opmærksomme. Når snakken går til morgenkaffen, lægges der mærke til, hvem der er kommet, og hvem der mangler, selv om de er en stor gruppe. Mangler der nogen, er der altid nogen, som ved, hvorfor de ikke er der. Er de syge, er de til noget andet, eller om der er sket et eller andet. Der er en bekymring, opmærksomhed og omsorg, som det mest naturlige.

## Den 'unge' elev

Spørgsmålet er så, hvordan det opleves fra den anden side, om jeg så må sige. Den nye kursist fortæller:

*Jeg har for noget tid siden deltaget på andre kurser, som var lidt i stil med dette, og for mig var det ikke lige det jeg ville. Jeg var meget spændt på at komme her. Flere, jeg kender, har været lidt efter mig og sagt, at jeg skulle melde mig til et kursus, så jeg kom ud. Men jeg har haft det sådan, at jeg skulle være klar. Det var jeg nu, og det har været helt utroligt positivt.*

*Da jeg kom første gang, blev jeg mødt af alle, som sagde velkommen, de er imødekommende*

*og venlige, og jeg må sige at for hver gang, vi har været her, har jeg kunnet mærke, hvordan mit humør har fået et løft. Jeg er her jo for at møde andre mennesker og få nogle input og få nogen at gøre ting med. Det er kun nogle uger siden, vi er startet, og jeg har allerede været til et arrangement med flere fra holdet, og det er utroligt.*

*Der er en fantastisk stemning her, og jeg føler mig så velkommen. Det er livsbekræftende og opløftende at opleve, og jeg er meget glad for, at jeg meldte mig til det. Det handler selvfølgelig om at holde sig i gang, og så være udadvendt. Jeg ser frem til en dejlig tid, med mange dejlige mennesker. Det er tydeligt, hvordan de bekymrer sig for hinanden.*

## Sådan er det bare

Det er ikke så indviklet og gøres ikke så kompliceret, som der kan være en tendens til ude i den 'virkelige' verden. Som de har snakket en del om på holdet, er der så meget fokus på det negative i verden, på alt det dårlige, der sker. Men som vidne til denne menneskelighed er det svært ikke at tro på det gode i mennesket og svært ikke at være optimistisk på menneskets vegne. For disse kursister, og for kursister på mange andre kurser, er det helt naturligt at være åben

og imødekommende. Det er jo bare det at være menneske.

## Folkeoplysningen en del af verden

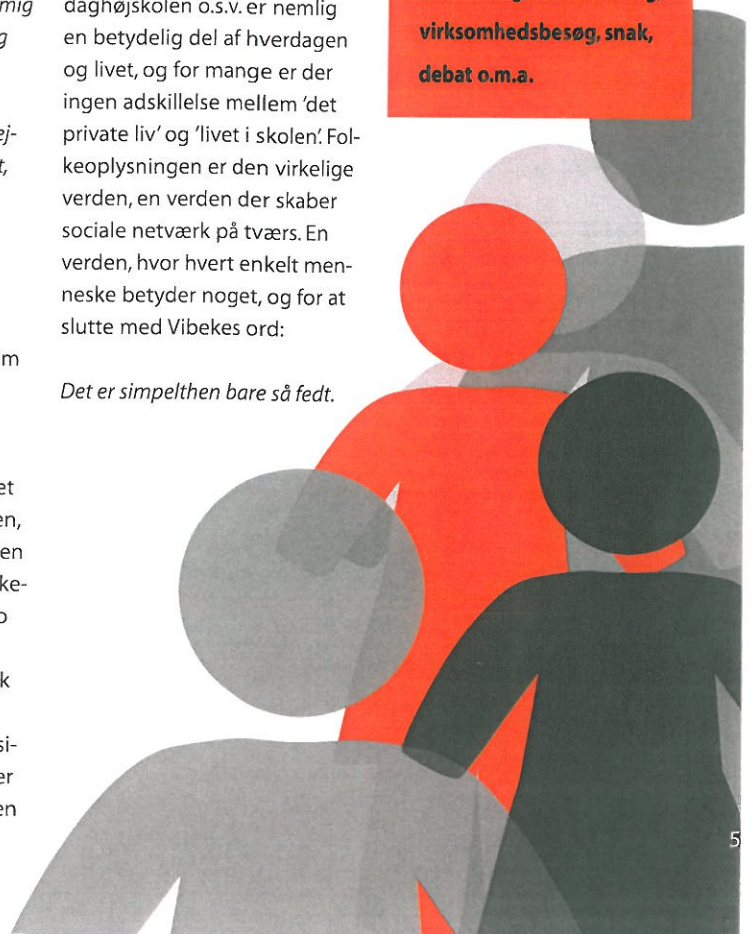
Der skabes livslange venskaber og bånd, og den sociale kontakt er ikke kun forbeholdt samvær i 'skole'-regi. I pausen mellem sæsonerne arrangerer kursisterne selv møder og aktiviteter. For ellers går der alt for lang tid mellem, de ses, synes de.

Folkeoplysningen, aftenskolen, daghøjskolen o.s.v. er nemlig en betydelig del af hverdagen og livet, og for mange er der ingen adskillelse mellem 'det private liv' og 'livet i skolen'. Folkeoplysningen er den virkelige verden, en verden der skaber sociale netværk på tværs. En verden, hvor hvert enkelt menneske betyder noget, og for at slutte med Vibekes ord:

*Det er simpelthen bare så fedt.*

## Seniordaghøjskolen

Seniordaghøjskolen, er et 13-14 uger forløb for aldersgruppen 60+. Undervisningen foregår 2 dag om ugen i tidsrummet 10.00-14.00. Hver sæson (forår og efterår) har et tema. I foråret hedder det: Verden her og nu, hvor der er foredrag, undervisning, virksomhedsbesøg, snak, debat o.m.a.



# KLIMA – KLIMA OG ATTER KLIMA

Af Grøn guide Birte Buhl



**Hvor vi end kigger hen i aviserne, medierne, reklamer på buslæskærme og mange flere steder, så er og bliver klima og CO2 et af de helt store emner i 2009, og det hele leder frem til FN's klimatopmøde i december i København. I Nicolai vil vi ikke skuffe, så CO2 skal også være et tema her, og det er der mange gode grunde til:**

- Det er en problemstilling, som kan få store konsekvenser
- Det involverer alt hvad vi foretager os
- Der er allerede taget masser af beslutninger, som involverer os alle sammen

## **Klima og CO2 er et vigtigt emne som kan få store konsekvenser**

Det er nok ikke forbigået manges opmærksomhed at en global opvarmning kan få store konsekvenser, men hvor store? 2 grader varmere er det, man nu håber på at kunne begrænse den globale opvarmning til, hvis vi får lavet en stram global aftale i København til afløsning af Kyoto-aftalen. 2 grader varmere i Danmark lyder behageligt, men det har også andre konsekvenser, nogle af forudsigelserne siger bl.a.:

- 100.000 mennesker vil dø af hedebløgger i Europa

- Vandmangel bliver forværreret, og vandmangel var bl.a. en væsentlig faktor i krigen i Dafur
- Havet stiger og op mod 10 millioner flere mennesker berøres af kystoversvømmelser
- 40-60 % flere mennesker i Afrika udsættes for malaria

FN's klimapanel har vurderet at den globale temperatur vil stige mellem 2 og 4 grader i dette århundrede, hvis udledningen af CO2 ikke begrænses. Siden FN offentliggjorde disse tal, har temperaturstigningen været større end forventet, og andre rapporter forventer over 6 graders temperaturstigning, hvis udledningen af CO2 ikke begrænses. 6 grader varmere i Danmark lyder måske heller ikke af meget, men nogle forskere mener, at det var en gennemsnitlig temperaturstigning på 6 grader, der for 251 millioner år siden førte til methanhydrat-eksplosioner, som udryddede 95 % af alle arter dengang.

## **CO2 involverer alt hvad vi foretager os**

Alle vores daglige handlinger griber på en eller anden måde ind i kulstofkredsløbet og er med til at påvirke CO2-balancen. CO2 er et nødvendigt og vigtigt stof. Det udledes hele tiden i vores udåndingsluft og det er nødvendigt i atmosfæren, hvor det bl.a. sørger for en vis drivhuseffekt, så der bliver varmt nok til, at vi kan eksistere på kloden. På den anden

side set skal der altså ikke ske for stor opvarmning, før det får seriøse konsekvenser. Alt hvad vi foretager os, vælger vi cykel/bil til transport, bøf/grønt til aftensmaden, så har det en effekt på CO2-regnskabet.

## **Der er allerede taget masser af beslutninger, som involverer os alle sammen**

Ligesom Barak Obama i sin tiltrædelsestale lagde op til, at alle amerikanere skal være med til at genopbygge det amerikanske samfund, så er der også lagt op til, at vi alle sammen og ikke mindst os i den vestlige, højt forbrugende verden skal gøre en indsats for, om ikke at genopbygge en klimabalance, så i hvert fald lade være med at ødelægge den klimabalance, som eksisterer. Forhåbentlig vil USA være ambitiøst med, når Kyoto-aftalens afløser om CO2-udledninger forhåbentlig bliver til i december i København. Den aftale vil også komme med yderligere begrænsninger for, hvad vi i Danmark må udlede af CO2, men allerede med Kyotoaftalen er vi i Danmark pålagt CO2 begrænsninger, som vi skal tage os sammen for at leve op til i perioden frem til 2012. Kigger vi på det lidt mere nære så har byrådet i Århus også vedtaget en flot og ambitiøs målsætning om, at vi som bysamfund skal være CO2-neutrale i 2030. Det er fantastisk flot, at et helt enigt byråd uanset partifarve seriøst mener, at det er den vej vi skal, og vi skal se at komme

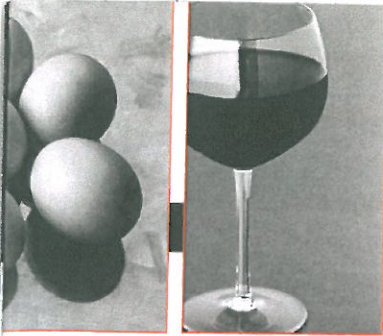
af sted, hvis vi skal nå det. Det klarer vi kun, hvis vi alle sammen hjælper til. Så det synes jeg faktisk, at vi skylder både os selv, både vores politikere, de kommende generationer på kloden og alle verdens fattige som rammes seriøst meget hårdere af global opvarmning end os.

## **Tag fat – allerede i dag til aftensmaden**

At maden har stor effekt på CO2-udslippet viser tallene i fakta boksene. At der også er usikkerhed på tallene er klart og fremgår bl.a. af, at de to tabeller taget fra forskellige kilder ikke er helt enige om hvor meget CO2 et kilo oksekød udleder, men det laver ikke om på, at man allerede i dag kan gøre en indsats for klimaet (og sig selv), når der handles ind til aftensmaden. Og man behøver ikke kunne CO2 tallene for alverdens forskellige produkter i hovedet, men helt enkelt følge rådene:

- Spis rigeligt med frugt og grønt og mindre kød og mælkeprodukter
- Spis mere lokalt og årstidens fødevarer
- Undgå at smide mad ud – tilbered kun den mængde du har brug for

Det er så heldigt at de klimavenlige råd er stort set sammenfaldende med både de sundhedsfremmende råd og en fornuftig økonomi. Så det er bare at komme i gang!



Så meget CO2 udslip koster det at lave et kilo:

10 kilo CO2 : 1 kilo kaffe  
 9 kilo CO2: 1 kilo oksekød  
 6 kilo CO2: 1 kilo chokolade  
 2 kilo CO: 1 kilo brød  
 1 kilo CO2: 1 kilo mælk  
 næsten ingenting:  
 1 kilo kartofler og  
 gulerødder.

Faktaboks 2  
 Så meget sviner maden klimaet til

LAVT: (Under 100 gram CO2)

- 2 æbler
- 200 g. hvidkål
- 6 kartofler
- 3 spsk. sukker
- 2 spsk. olie
- 10 gulerødder
- 1 dl
- 10 løg

MIDDEL: (Mellem 100 og 300 gram CO2)

- 1 tomat
- 1 porre
- 1 glas mælk
- 100 g. pasta
- 2 kopper kaffe
- 5 cm. agurk
- 1 æg
- 4 skiver brød

HØJT: (Over 300 gram CO2)

- 1 glas vin
- 20 g. oksekød
- 50 g. svinekød
- 1 portion ris
- 2 skiver ost
- 100 g. kylling
- 100 g. fisk
- 50 g. chokolade

## FORÅRETS ARRANGEMENTER

Tilmelding til og information om samtlige kurser og arrangementer fås i FO-Århus' kursusbutik, Guldsmedgade 25, 8000 Århus C.  
 Telefon: 87 46 45 00 eller på [www.fo-aarhus.dk](http://www.fo-aarhus.dk)

# Generalforsamling

**Husk! Generalforsamling i FO-Århus' aftenskoleklub**

**mandag den 23. februar 2009 kl. 16.00 i Grundtvigsalen, Guldsmedgade 25**

Vi starter med byhistoriker Lars Holleufer, der fortæller historie: Da kunsten kom til Århus. Historien om billedgalleriet der åbnede for 150 år siden. Et foredrag der kan følges op af den nuværende udstilling på Aros. På generalforsamlingen er man stemmeberettiget, hvis man har været tilmeldt mindst ét arrangement eller kursus hos FO-Århus indenfor de seneste 5 år.

## DAGSORDEN

1. Valg af dirigent.
2. Forslag til kurser, foredrag og aktiviteter til FO-Århus' kursusprogram.
3. Valg af 1 repræsentant til FO-Århus' bestyrelse, der sidder i et år ad gangen.
4. Eventuelt.

Tilmeldingskupon til selve generalforsamlingen.

Medbring denne kupon såfremt du ønsker at stemme på generalforsamlingen:

Navn \_\_\_\_\_

Adresse \_\_\_\_\_

Fødselsdato \_\_\_\_\_

Jeg bekræfter med min underskrift at jeg har været tilmeldt mindst ét af FO-Århus' arrangementer indenfor de sidste 5 år.

Underskrift \_\_\_\_\_

## Æbleopskrift

Fin æblekage.

**Ingredienser:**  
 Dej:  
 200g smør  
 2 dl sukker  
 4 æg  
 Reven skal af 1 citron  
 3 dl hvedemel

**Fyld:**  
 2 dl vand  
 1 dl sukker  
 Reven skal og presset saft af ½ citron  
 1 stk. hel kanel  
 2-3 æbler ca. 500 g

Begynd med at forberede fyldet. Bring vandet i kog sammen med sukker, citronskal og saft, samt kanelstang. Skræl æblerne og fjern kernehusene. Skær æblerne i både. Kog dem knap møre i sukkerlagen. Lad dem køle af. Si lagen fra. Rør fedtstof og sukker luftig, gerne med elmixeren. Pisk æggene i, et ad gangen. Hæld halvdelen af dejen op i en smurt raspdrysset springform, ca. 22 cm i diameter. Fordel de godt afdrøppede æblestykker over dejen. Dæk med resten af dejen. Bag kagen på risten i bunden af ovnen ved 170 grader ca. 1 time. Lad kagen køle i formen inden kanten løsnes forsigtigt. Sigt lidt flormelis over kagen lige inden den serveres.  
 Tips: Kagen kan varieres med andre frugter.

## FRIT OPLYSNINGSFORBUND

Fordi netværk handler om mennesker

### VESTER ALLÉ FØLJETON:

Afslutningen af interview med Inger Danielsen.

Af Lone Jørgensen

**I klasseværelset overfor inspektørens kontor hang det ur, der bestemte hvornår der skulle ringes ind og ud – klokken sad udenfor klasseværelset og duksene skulle så passe tiden – det var før automatikkens tidsalder – hvad skoleklokkeringning angik.**

Skolen vendte således at der var en skyggeside og en solside og man skiftede hvert år til at være på den ene og på den anden side inde i skolen. Og når vi var på skyggesiden – den der vendte ud mod Christiansgade vinkede vi til fangerne i arresten, selvom vi selvfølgelig ikke måtte. Så kan jeg også huske vi havde håndarbejdslokale nede i kælderens. På et tidspunkt kom Ellen Gotschalk, en meget kendt skuespillerinde dengang. Hun var

her fra Århus og havde gået på Christiansgade skole og hun havde rund fødselsdag eller jubilæum og Volmer Sørensen lavede en udsendelse om hende. De skulle på besøg oppe i vores håndarbejdsklasse, som var forholdsvis nyindrettet. De kom ind og optog på bånd – det var før TV – det skulle sendes i radioen og vi skulle sy alt hvad vi kunne på symaskinerne, så det rigtigt kunne høres. Det var stort – hun var jo ret kendt. På kongens fødselsdag havde vi fri, men da Christian d. X var død mindedes vi ham i september – den dag han kunne have holdt fødselsdag ved at synge f.eks. Kongesangen – eller "Der rider en konge" – en sang der især blev kendt under krigen.

Stilehæfter, regnehæfter og kladdehæfter med mere var der altid rigeligt af selvom det var efter krigen, men sjovt nok var der mangel på tavleklude, så inspektøren klippede dem altid midt over, så vi kun fik en halv strikklud

af gangen. Den holder ikke længe og det var noget af det mest ulækre. Og da vi så havde klasseværelse ud mod gaden og slåssede med tavlekluden, så røg den jo nogen gange ud af vinduet og ned i krattet nedenfor og der var både inspektørens kontor og lærerværelset. Var det længe siden vi havde fået en ny, kunne man hente en ny hos inspektøren, men havde man lige fået den, måtte man ned og fiske den ud af krattet, ikke uden fare for at blive opdaget. Det at der ikke var drenge på skolen gjorde os nok meget tøsede – der var ingen modvægt, men på den anden side har vi måske så fået lidt friere hænder, men vi var meget autoritetstro. Det år jeg gik ud, kom der drenge på Christiansgade skole. Vi glædede os alle til at slutte skolegangen, men vi tudede alle sammen den dag vi skulle forlade skolen. Det var en god skole. Den følte jeg mig virkelig knyttet til – det var min skole.



**FRIT OPLYSNINGSFORBUND**

Guldsmedgade 25 • 8000 Århus C • Tlf.: 8746 4500 • [www.fo-aarhus.dk](http://www.fo-aarhus.dk)